

Joel qillqa libru hinallata Laodicea Ilaqtapi qanchis p'unchawmanta Adventista Iglesiam — Iskay kaqnin

Jeff Pippenger
2025-12-02

Iskay kaqnin.

Sinqa munaywanmi suyaykuni Pentecostés p'unchaypi pasasqakuna yapay kutimunanta, chay kutipi karqanmantapas aswan hatun atiywan. Juanmi nin: “Rikurqani huknin angelta hanaq pachamanta uraykamusqanta, hatun atiyuniyuqta; kay pachataq k'anchaykusqa karqan paypa k'anchariyninwan.” Chaymantapas, imaynachus Pentecostés pacha karqan hina, runakunaqa cheqaq kayta uyarinaku paykuna-man rimapayasqata, sapa runaqa kikin siminpi.

“Diosqa musuq kawsayta samaykuchinman sapa alma-man payta chiqap sunquwan serviymunayquqman, hinaspataq altarmanta kawsayniyuq rawraykuta simikunaman tupachinman, paypa yupaychayninwan sumaq rimayniyuq kananpaq. Waranqa kunan rimaykuna kallpachasqa kanqaku Diospa Simiyninpa admiraypaq cheqaqkuna willakuyta rimarinankupaq. Qhapaqlla mana allin rimay atiq qallu paskasqa kanqa, manchakuqkunataq kallpachasqa kanqaku cheqaqmanta sinchi sunquwan testimonio qoyninankupaq. Señor yanapaykuchun Ilaqtanta almapa templo-ninta llapa qhelli k'illiymantapas pichanankupaq, hinaspataq paywan hina qayllapi t'aqasqa kachun, qhipa para jich'amusqa kaptin chaymanta rakisqa kanankupaq.” Review and Herald, July 20, 1886.

Pentecostés, Señorpa raymin hina qhawarisqa kaptinqa, Manchakuy Pascuawan, levaduraynaq t'ant'a raymiwan, ñawpaq ruruchakuna haywarikuywan, chanta semanakuna raymiwanqa mana t'aqasqa kayta atinchu. Pentecostésqa huk pacha p'unchawkuna kashan, ichaqa huk p'unchawllapi chayasqa tiempo puntopis kashan. Chayraykun sutichasqa “Pentecostal temporada” nisqawan. Chay temporadaqa qallarirqa Cristopa wañuyninwan, pampasqa kasqanwan, kawsarimuyninwan ima. Wicharipusqa qhipamanqa Cristo qallarirqa tawa chunka p'unchawkuna sapanka yachachiyta, chaymanta qatiqta chunka p'unchawkuna alto cuartopi, maypichus hukllay kasqa hunt'asqa karqan. 9/11 qallarichirqa huk pacha tiempota, Estados Unidos Ilaqtapi domingo kamachiy chayakunan kama tukukuqta. Chay domingo kamachiyqa Pentecostés p'unchawwan rikuchisqa kashan tiempo puntotahina; huk tiempo punto, mayqenchus ñawpaqninpi huk pacha tiempo karqan, 9/11-manta qallarikuq. 9/11-manta domingo kamachiykamaqa “Pentecostal temporada” yapamanta ruwakun.

Pedro sut'ita rimarirqa “ninaq simikuna” nisqapa milagrosok rikch'ayninqa mana machasqa pantaychu kasqanta, aswanpas Joel qillqapi nisqakuna hunt'asqa kasqanta, imaraykuchus willakuy contra huk ch'aqway apamusqa karqa. “Simikuna”qa huk willakuypa rikuchisqanmi, ninataq Espíritu Santo-ta rikuchin. Pentecostésqa willakuyninqa divinidadpa (Diosqa tukuyta ruphachiq ninam) runa simipa runakaywan huñusqa kasqanta rikuchin. Hinallataq imaynachus Pedro qhari

pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata qhipa para pacha tiempopi rikuchin, chayhinallataq sasachakuq judíokunapas ñawpaq pacto llaqtata rikuchinku, paykunataq qhipa para urmashaq pachapa kikin p'unchayninpi pasasqa hina saquesqa kachkanku.

Hinaspan llapallan hunt'asqa karqanku Espíritu Santo-wan, hinaspan qallarirqanku huk simikunapi rimayta, imaynachus Espíritu paykunaman rimarinankupa qosqanman hina. Jerusalén llaqtapin tiyasharqanku judíokuna, Diosta manchakuyniyuq runakuna, sapa nación hanaq pacha uranpi kaqkunamanta. Chayta mayllapi uyarispaqa, achka runakuna huñunakuspa hamurqanku, hinaspan pantasqa karqanku, sapa runa paykunata kikinkupa siminpi rimashaqta uyarisqanrayku. Llapanmi muspharqanku, admirakuspa, hukninwan huknin tapunakuspa nirqanku: Qhawariychik, manachu kay rimashaqkuna llapallan Galilea runakuna? Imaynataq ñuqanchik sapa huk uyarinchik kikinichikpa siminchikpi, mayqin simipichus paqarirqanchik chaypi? Partokuna, Medokuna, Elamitakuna, Mesopotamia llaqtapi tiyashaqkuna, Judea llaqtapi, Capadocia llaqtapi, Ponto llaqtapi, Asia llaqtapi, Frigia llaqtapi, Panfilia llaqtapi, Egipto llaqtapi, Cirene muyuriq Libya suyupi kaq partikunapi, Roma llaqtamanta hamuq karu llaqtayoqkuna, judíokuna hinallataq judío religionman kutirikusqakuna, Cretakuna hinaspa Arabia llaqtayoqkuna, uyarinchik paykunaqa ñuqanchikpa siminchikkunapi Diospa admiraypaq ruwasqankunata rimashaqta. Llapanmi muspharqanku, mana yachaspanku imatachus niyta munan, hukninwan huknin nirqanku: ¿Imataq kay niyta munan? Wakinkuna asispataq nirqanku: Kay runakunaqa musuq vinowan hunt'akunku. Chaymi Pedro, chunka hukniyuqwan kуска sayarisa, sinchita rimarisa paykunaman nirqa: Judea runakuna, Jerusalén llaqtapi tiyashaq llapallaykichikpas, kayta yachaychik, simiykunata uyariychik: kay runakunaqa manam machasqachu kanku, imaynachus qankuna yuyankichik hina, p'unchaypa kimsa horañamraq kasqanrayku. Hechos 2:4–15.

Pedroqa Pentecostés nisqanta Joel qillqapi hunt'akusqanta sut'inchashan. Chaytaqa willakuykama qhawaywan ruwashan, maypachachus llapan kay pachapi kaqkuna rikuchisqa kanku, imaraykuchus chay qillqasqapi nin: uyariqkunaqa “hanan pacha uranpi kaq sapa llaqta-mantam” hamusqaku. 9/11 p'unchawpi kay pacha Cristoq hatun k'anchayninwan k'anchaykusqa karqan; hinaspataq domingo kamachiy p'unchawpi pachak tawa chunka tawayuq waranqa runakuna Cristoq hatun k'anchayninta hunt'asqata rikuchinqaku, llapan kay pachaq ñawpaqenpi huk unancha hina hatarichisqa kaspanku. Pentecostés pachaqqa 9/11 p'unchawpim qallarín, domingo kamachiywanmi tukukun.

“Manamantaqa mana mayqenpas hayk'aqpas Diospa sellonta chaskisunchu, carácterniykupi hukllapas qhelli utaq mancha kachkaptinqa. Ñuqanchikmanmi saquesqa kachkan carácterniykupi pantasqakunata allichananchikpaq, alma templota llaqa qhellichasqamanta pichananchikpaq. Chaymantataq qhepa para ñuqanchikman urmamunqa, imaynachus ñawpaq para discípolokunaman Pentecostés p'unchaypi urmamusqa karqa hinata.”

“Sapa kutichisqa kachkanchis ima aswan hayk'asqanchiskunawan kusionqa kananpaq. Qapaq kasqanchista, imaymanawan yapasqa kasqanchista yuyanchis, ichaqa mana yachanchischu ñak'arisqa, llaquisqa, wakcha, ñawsa, q'ala kashanchista. Kunanmi pacha kachkan Cheqaq Testigomanta yuyachikuyta kasukunapaq: ‘Qamta yachachiyki Ñuqamanta nina ukhupi pruebarisqa qurita rantinaykipaq, qapaq kananpaq; hinaspa yuraq p'achata, p'achallisqa

kananpaq, ama q'ala kayniykupa p'enqaynin rikurinanpaq; hinaspa ñawiykikunata ñawi hampiwan llusiy, rikonaykipaq.' ..."

"Kunanmi ñoqanchikqa, wawakunawan kуска, kay pachaqa millaychasqanman mana qichuykusqa kananchikpaq waqaychakunanchik. Kunanmi ñoqanchikqa carácter p'achanchikkunata mayllananchik, Huch'uy Ovejaq yawarninwan yuraqyachinanchik. Kunanmi atipananchik hatunchakuyta, munay rawrayta, espíritu qhellakuyta ima. Kunanmi rikch'arinanchik, sinchi munaywan kallpachakunarpaq carácter nisqapa allin tupayninpaq. 'Kunan p'unchaw Paypa rimayninta uyarispaqa, ama sonqoykichikta rumiyachiychikchu.' Ancha sasachakuypi kashanchik, suyaspalla, qhawaspalla Señorniykupa rikurimuyninta. Kay pachaqa tutayaypi kashan. 'Qankunaqa, wawqeykuna,' nispá Pablo rimarin, 'mana tutayaypichu kankichik, chay p'unchaw suwa hina hap'iykusunaykichikpaq.' Diospa munayninqa sapa kuti tutayaymanta k'anchayta orqhomuy, llakiymanta kusikuyta, sayk'uymanta samayta qospa, suyakuq, munakuq almaqpaq."

"¿Imataq rurashankichik, wawqekuna, hatun wakichikuy llamk'api? Kay pachawan hukllachakusqakunaqa kay pachapa molde-ninta chaskishanku, hinaspa wakichikushanku bestiapa señalanpaq. Kikinkumanta mana atinikuspa, Diospa ñawpaqenpi humillakuspa, cheqaq kaqta kasukuspa alman-kuta chuyanchakuchkanku, chaykunaqa hanaq pacha molde-ninta chaskishanku, hinaspa wakichikushanku Diospa sellon-ninpaq urkunpi. Kamachikuy lloqsiptin, hinaspa señal churasqa kaptin, paykunapa carácter-ninkuqa wiñaypaqmi qhipanqa chuya, mana ima qellichasqa."

"Kunanmi wakichikunarpaq pacha. Diospa sellonqa hayk'aqpas mana churakunchu qhelli qhariqpa utaq warmiqpa urkunman. Hayk'aqpas mana churakunchu munaychasqa, kay pachata munakuq qhariqpa utaq warmiqpa urkunman. Hayk'aqpas mana churakunchu llulla qalluyuq qharikunarpaq utaq warmikunarpaq, utaq sallqa sonqoyuqkunapa urkunman. Llapa sellota chaskiqkunarpaq Diospa ñawpaqenpi mana ima qhellichayniyuq kananmi—hanaq pachaapaq akllasqa kayninchikwan. Ñawpaqman puriyichis, wawqeykuna, panaykuna. Kunan kay nisqakunamanta aslla qillqayta atini, wakichikuyqa ancha necesariu kasqanta reqsichispa. Qankuna kikiykichik Escrituras nisqakunata maskhayichis, kunan pacha ancha manchay-solemne kasqanta entiendenaykichikpaq." Testimonies, volumen 5, 214, 216.

Kaypi, Paní Whiteqa Pentecostés nisqata huk pacha punto hina reqsichin, Estados Unidospi domingo kamachiman tupachispa, "decreto llusqisqa p'unchawpi." Ichaqa, payqa domingo kamachitawan Pentecostés nisqatapas huk pacha punto hina señalaspa, waqyasqan willakuy preparakunapaqmi reqsichin huk pacha periodo, domingo kamachimanta ñawpaqta kaqta, Pentecostés tiempo hina rikuchisqa. Domingo kamachiq qanchis p'unchaw sábado prueba nisqami, hinaspa 9/11-manta domingo kamachikama pachaqa reqsichiyta atinmi simbólico "Señorpa preparakuynin p'unchaw" hina. Preparakuymi pruebamanta ñawpaqman hamun.

Qhepa para tamyanaqqa urmaynqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa hawanman, "imaynan ñawpaq taya urmarqa discípulokunapa hawanman Pentecostés p'unchaypi," chayhinataqmi. Pacha, Pentecostés tiempohina rikuchisqa, qallarinqa ch'iqchiywanraq, Cristo wichariymantan kutimusqanmanta.

Kayta nisqanta rimarispami, payqa paykunapa hawanman samaykurqa, hinaspan paykunata nirqa: Chaskiychis Espíritu Santota. Juan 20:22.

Samayninmi Espíritu Santota apamun, samayninmi simikunapa qapariyninta paqarichin. Jesúsqa Simi kanki, samayninwanmi Espíritu Santota apamun paypa siminta quspanta. Samaymi Adánpa aychanta kawsachirqa, samaymi Ezequielpa wañusqa ch'aki tullukunamanta kawsarimusqa soldadokunatapas kawsachin.

“Cristoqa Yachachisqankunaman Santo Espíritu-ta samaychasqa, hinaspa paykunaman thak kayninta qoykusqa ruwayqa, Pentecostés p'unchaypi qosqa kanan achka para unuy hich'ayman ñawpaqta aslla sut'u unu urmaykunahina karqa.” Spirit of Prophecy, volumen 3, 243.

Pentecostés pacha qallariyninpi, Cristopa “samaynin” discípulokunaman Espíritu Santota qoykurqa, ichaqa wakinninku iskayrayarqanku.

Ichaqa Tomasmi, chunka iskayniyuqkunamanta huknin, Dídimó sutiyuq, mana paykunawan karqachu Jesús hamuqtin. Chayrayku wakin discípulokuna nirqanku payman: “Señorta rikurqayku.” Ichaqa pay nirqa paykunata: “Sichus mana rikusaqchu makinpi clavoq señalninta, hinaspa dedoyta churasaqchu clavoq señalninman, hinaspa makiyta satisaqchu costadoman, manam creenichu.” Juan 20:24, 25.

Pentecostés tiemponqa huk “pruebapaq” pacha qallarirqa, Cristoq samayninwan hinaspa Tomásqa iskayrayasqa ch'axwan qallarispami. Tomásqa qallariypi ch'axwanqa Pentecostés tiemponpa tukukuyninpi judíokunapa ch'axwanta rikch'achin. Cristoqa qallariypi disipulokuna-man rimayninta hinaspa Espíritu Santota qon, hinaspa disipulokunapa Pentecostés tiemponpa tukukuyninpi rimayta hinaspa Espíritu Santota kay pachaman qonku.

Ruwayta Emmaúsman ñanpi puriq disipulunkunawan chayraq rurasqanta, chay kikin ruwaymanta iskay kaq testigutaqmi karqa Cristoqa disipulunkunapa hawanman samayninta pukuspa hunt'asqanpi.

Hinaspanmi, paykuna kikinpuram rimaripa yuyaymanakusqankukama, Jesús kikin qayllaykamuq, hinaspataq paykunawan kуска purirqa. Ichaqa ñawinkuna hark'asqa karqa payta mana reqsinankupa. ...

Hinaptinay kadakuada, “¿Mana yuyayniyuk runakuna, sonqoykichikpas qhella llapan ima profetakuna rimashqankuta creenaykichikpaq! ¿Manachu Cristoqa kaykunata ñak'arinan karqa, hinaspataq hatun k'anchayninman yaykunanpaq?” Hinaspa Moisesmanta qallaripa llapan profetakunawan, llapan Qelqakunapi paymanta rimashqankuta sut'incharqa. Hinaspan llaqta-man qayllaykurqanku maymanchus risharqanku; payqa aswan ñawpaqman rinan hina rikuchikurqa. Ichaqa payta sinchita mañakurqanku, nispanku: “Noqaykuwan qhipariy; tutaykuyñam, p'unchaypas tukukuyñam.” Hinaspan payqa paykunawan qhiparinanpaq yaykurqa. Hinaspa mesa-pi paykunawan tiyashaqtin, t'antata hap'ispa, saminchaspa, p'akispa, paykunaman qorqa. Chaymi ñawinkukuna kicharikurqa, payta reqsirqanku; payqa rikusqankumanta chinkapurqa. Hinaspan huknin hukninwan nirqanku: “¿Manachu sonqonchik ukhupi rawrarqa, ñanpi noqanchikwan rimashaqtin, hinaspa Qelqakunata kicharipa

qhawachiwashaqtin?” Lucas 24:15, 16, 25–32.

Imayna hina Jesús “mikhuyninpi tiyaykurqan” Emmaús llaqtapi, chaymanta qhepaman disipulokunawanpas mikhurqan. Iskayninpi ima kasqanpipas mikhuymi rikuchisqa kashan. Huñusqalla kashaspa reqsichinku Pentecostés pacha qallariynin Santo Espíritu pa samayninwan señalasqa kasqanta, chay hinallataq mikhuywanpas. Qallariy ruwaykuna hatarichin huc churanakuyta, huc clase creeykuqkuna ukhupura hinaspa huc clase iskayrayakuqkuna ukhupura. Mikhuy, Santo Espíritu pa qusqan, hinaspa Qellqakuna kicharisqa kayninqa uqllanmi Cristo yachachiyta qallarisqanta “Moisés manta hinaspa llaqa profetakunamantawan.” Cristo pa yachachisqanqa apachisqa karqan Moisés pa profético siq’inta hap’ispa, chayta llaqa profetakunaq siq’inkunawan tupachispa, kaypi aslla, chaypipas aslla.

9/11 punchawpi, Ezequiel qhelqapi tawa wayrakunapa samaynin phukuryarqan chunka qanchisniyuq t’aqapi wañusqa ch’aki tullukunaman. Chay pachapiqa, 1840 watapi agosto killapa chunka hukniyuq punchawninpi uraykamusqa angelwan rikuchisqa hina, paymi ñawpaq angelpa willakuyninta kallpachirqan; chay hinallataq Apocalipsis chunka pusaqniyuqpa angelni uraykamurqan huk willakuywan, chayta mikhunam karqan, imayna discipulokuna Pentecostés pacha qallariyninpi mikhurqankuchus hinata. Tomásqa mana munaynin creenapaq sut’inchán, maypachachus chay willakuy qallarichisqa kaqtin, chaypacham huk chukchuy señalasqa kachkan.

9/11 p’unchaw iskay torrekuna urmaymanta rimaspanchik, niwanchikmi Señorqa hatarin “manchayta chhaphchiyta nacionkunata.” Ancha importante yuyarinapaqmi, Diospa llaqtan ukhupi huk “chhaphchiyqa” hunt’akun cheqaq kay willakuypa contranpi maqanakuspa puriqkunawan. Kanmi “chhaphchiykuna” hawa ladomanta hamuq, ichaqa iglesiapa ukhupi ukhumpi kaq chhaphchiykunaqa rikurin huk cheqaq willakuy qhawarichisqa kashaqtin.

“Tapurqani rikurqay chukchukyaypa imata niytawan, hinaspan qawachisqa karqani kayqa rikch’akunqa chiqap willakuymanta, chaymi waqyasqa kachkan Cheqaq Testigopa Laodiceapi kaqkunaman yuyaychasqanrayku. Kaymi chaskiqninpa sonqonpi ruwasqa kaspá, pusanqa payta unancha hap’arinanpaq hinaspa chiqap cheqaq kayta willarananpaq. Wakinkunaqa manan kay chiqap testigota muchuyta atinchu. Paykunaqa sayarinqa chaypa contranpi, hinaspan kaymi Diospa llaqtan ukhupi chukchukyayta ruwanka.

“Cheqaqmi, Cheqaq Testigopa willakuynin mana kuskanpas uyarisqa kasqanta. Chay llakikuywan hunt’asqa testimonio, maypi iglesiapa destino-nin warqhusqa kashan, pisipaq qhawarisqa karqan, mana chayqa lliwillataña mana kasukusqa. Kay testimonioqa sunqu ukhuman chayanan allin arrepentimientota rurachinan; llaqa cheqaqtapuni chaskiqkunaqa kasukunqaku, ch’uyanchasqañataq kanqaku.” Early Writings, 271.

Ukhupi “khuyuy”qa kaqkunamanta hamun, paykunaqa Laodiceaman willakuyta rikhuchisqanta hark’akunku. Panay Whiteqa 1888 watapi Joneswan Waggonerwan willakuyninta Laodiceaman willakuy kasqanta sut’inchán.

“A. T. Jones, y E. J. Waggoner qowasqanchik willakuyqa Diospa willakuyninmi Laodicea iglesiaman, hinaspa ay kachun pipas cheqaqta creenimanta rimarqanku, ichaqa hukkunaman mana rikuchispa Diosmanta qosqa k’anchaykunata.” The 1888 Materials, 1053.

Laodiceaman willakuyman contra sayaymi huk chukchuyta paqarichin, chaymanta Panikuna Whiteqa 1888 watapi willakuyman sut'ita tinkuchin Apocalipsis chunka pusaqniyuq kapítulopi angelpa uraykuywan.

“Ñawpaqmantapacha yuyaykunapi sinchita jap'iq kayta saqeyta mana munaspa, kay chiqaq yachachiyta chaskiyta mana munaspaqa, Minneapolis llaqtapi Waggonerwan Jones wawqikunataq Señorpa willakuyninpa contranpi rikuchisqa hatun cheqniykunamanta achkaqninpa saphinpi karqan. Chay cheqniyta hatarichispan Satanásqa atirqan ñuqanchik runankunamanta karunchayta, ancha tupupi, Diospa paykunaman qoyta munasqa Espíritu Santopa sapaq kallpanta. Awqaqa hark'arqan paykuna mana hap'iq kanankupaq chay allin atiyta, paykunapaq kanan karqanman hina, chiqaq yachachiyta kay pachaman apaypi, imaynatas apóstolkuna Pentecostés punchawmanta qhepanpi willakurqanku hina. Kay pachata llipinta k'anchananpaq kikin sumaq k'anchariyninwan kaq k'anchayqa hark'asqam karqan, hinaspa kikin wawqinchikkunapa rurayninkuwanqa ancha tupupi kay pachamanta karunchasqam kachkan.” Selected Messages, libro 1, 235.

Pentecostés pachakallariypi Tomásqa iskayrayninqa, Pentecostés p'unchaypi chayamusqa willakuyman hatarikuq sayakuyta rikch'achispa, Adventismo Qanchis P'unchaymanta pusaykuna sayaripa Joneswan Waggonerwan 1888 watapi Laodicea iglesiaman qusqanku willakuyman sayachkaptinku rikhurimuq chukchiyta rikch'achirqan. 1888 watapi Apocalipsis chunka pusaqniyuqpa atiyiniyuq angelnin uraykamurqan kay pachata paypa k'anchayninwan k'anchachinanpaq, ichaqa chay pusaykunapa ñawpaqmanta yuyaykuna saqiyta mana munasqankurayku, Coré, Datán, Abiram ima hatarikusqanku yapamanta ruwakurqan. Tomás, Pentecostéspi judiokuna, Moisespa p'unchayninpi Corépa hatarikusqan, 1888 watapi hatarikuy ima, llapankum 9/11 nisqata rikch'achinku maypichus Joelman hina—trompeta waqachisqa kanan karqan. Chay trompetataqa, Isaíasman hina, Diospa llaqtanpa huchankunata reqsisichinapaqmi waqachirqanku, chayhinataq 1888 watatawan Laodiceaman willakuyman rikch'achispa. Jeremiaspa rikch'aqnin, “ñawpa ñankuna”man kutirinapaq trompeta waqachiq, Isaíaspa kunkanta trompetahinata oqarisqanwan tupachkan. Jeremiaspa rikch'aqninkunaqa Habacucpa rikch'aqninkunam, paymi tapukun imayna kasqanta: paypa historianpi rimanakuy utaq churanakuy ukhupi ima sayaynin kanqa?

Ñuqaqa sayarisaqmi ricchakuyniy patapi, torre patamanmi churakusaq; qhawarisaqmi imatachus pay niwanqa chayta, hinallataq imatachus kutichisaq huchachawasqanpi. Habacuc 2:1.

“Reproved” nisqa simiqqa “k'amisqa utaq rímanasqa” ninmi, chaymantaq huk tapuyta yuyachin, qatiq versículopiqa huk kutichiyta qonrayku.

Hinaspan Señorqa kutichiwaraqmi, hinaspa nirqan: Qillqay rikuyta, hinaspa panqakunapi sut'ita qillqay, ñawirqaqnin utqaylla phawayta atinanpaq. Habacuc 2:2.

Cumplimentopi qallarirqa “debate” nisqapas, icha chukchuy pasaypas, Millerite historiapa hunt'asqanman hina; chayqa karqa William Millerpa willakuynin, profecía qisichiykunata hamut'anapa kamachikuyninkuna ima, Protestantismopa teólogo-kunawan tupaspa. Millerite

historiapi debate nisqa qallarirqa Millerite willakuypa chiqaqchasqa kasqanwan, agosto 11, 1840 p'unchawpi, mana "pisi runachu Jesucristo kikin" uraqamuspa huch'uy librota, Juanpa jap'iykuspa mikunanpaq. Habakkukpa ricchachiqkunaq rimanakusqanku, Tomaspa iskayrayasqankuna, 1888 wataq hatariyuynin, Corépa hatariyuynin, Pentecostés p'unchawpi machasqa kasqanmanta rimanakuypas, llapanku qhawachin 9/11 p'unchawpi qallarir debate kasqanta. Chay controversia, maymanta rimanakusqa kasqanqa, qhepa paraq willakuyninmanta, mayqan 9/11 p'unchawpi ch'iqchiyta qallarirqa.

Habacucpi kutichisqa kutichiymi, mayqinchus Milleritakunata 1843 watapa siq'inta rurachiyman pusarqa, iskay laya yupaychaq runakunapa wiñayninwan tinkikun, Coré nisqawan paywan kуска kaqkunamanta, Moisés manta; Tomás manta hinallataq wakin disipulokunamanta; Pentecostéspi judiokunapa machasqa kasqankuta nispa rimayninmanta; Adventismopa pusayninmanta 1888 watapi; Protestantekunamanta Milleritakunawan tinkuspa 1844 watapi, hinallataq 1844 watapa octubre killapa 22 p'unchawninpi mana yuyaysapa, yuyaysapa virgenkunamanta.

9/11 p'unchaw Christoqa discipulonkuman Espiritu Santota samaykurqan, hunt'asqa urmayninman manaraq chayaspa, aslla sut'ukuna hina. Chaymanta payqa paykunap yuyayninkuta kicharirqan willakuq rimayta unanchanankupaq, qallarirqa "línea tras línea" nisqawan Moisés manta, chay discipulokunata kutichispa Jeremíaspa ñawpaq ñankunaman, maypichus paykuna jawk'arirqaku waqyay corneta waqachinankupaq. Cristopa samaynin 9/11 p'unchawqa Ezeqielpa hinaspa Juanpa tawa wayrakunamanta hamurqan, hinaspa chayqa Laodicea willakuy karqan, mayqinchus "directo testimonio" nisqa, chaymi kuyuchiya rurachin, sayaqchasqa kaptin. 1888 wataqa Coré, Datán hinaspa Abirampa hatariyuyninta rikch'achin; manam willakuyllachu chaypi mana chaskisqa karqan, aswanpas akllasqa ricch'aqkuna ima, paykunam cornetaqa sut'i unquyta waqachirqaku.

Paní White qillqarqanmi: "kuyuyta ñoqaqa rikusqay" nisqaqa "Laodiceapi kaqkunaman Cheqaq Testigo qosqan yuyaychay waqyasqan chiqap willakuywanmi paqarinqa" nispa. 1888 watapi willakuyqa chay chiqap willakuy mi karqan, hinaspataq 1888 watapas 9/11pas Apocalipsis chunka pusaqniyuq angelpa uraykuynta señalan.

"Hun chiqap willakuyqa iglesiankunaman hinallataq institucionninkunaman apasqa kanan, puñusqakunata rikch'arinanpaq."

"Apunchispa simin ñiñyuspa kasukusqa kaptinqa, sapa kuti mana kuyuchakuspa ñawpaqman puriyqa ruwasqam kanqa. Kunanqa hatun nisqanchis pisiyninchista qhawarisunchis. Apunchisqa mana atinqachu ñoqanchista llamk'achiyta, ch'aki tullukunaman kawsayta samachinankama. Uyarirqani kay simikunata nisqata: 'Diospa Espiritun sonqoman ukhu ukhumanta kuyurichisqan mana kaptinqa, kawsachiq kallpanta mana churaptinqa, cheqaq kayqa wañusqa qillqallam tukupun.'" Review and Herald, November 18, 1902.

9/11 p'unchawmi Laodiceaman willakuyqa hunt'asqa sumaq tukuy ninman chayarqan, Diospa ñawpaq rimanakuy nin llaqtanman qhipa qayakuynin waqyasqa qallariqtin. Chaypim Panay White qillqarin: "Saysayninnaq testimonioqa iglesiakunaman hinallataq institucionkunaman apasqa kanqa, puñuy pi kashaqkunata rikch'achinapaq." Laodiceaman willakuyqa qallariqmi Apocalipsis chunka pusaqniyoq angel 9/11 p'unchaw uraykamusqanwan; chaymi nin, 9/11 p'unchawpi

Laodicea Seventh-day Adventistakunaman willakuyqa karqan hinaspa kanapas “rikch’ay” nisqa. Joelqa machasqakunata kamachirqan rikch’anankupaq, huk ñiqin t’aqapi phisqa kaq versiculopi. 9/11 p’unchawqa Adventismopa qhipa pruebanakuy pachapa chayamunanta señalan, hinaspapas Joelpa “rikch’ay” nisqa kamachisqanta sut’inchin. Pentecostal pacha qallariyninqa Diospa llaqtanpa 9/11 p’unchawpi huk rikch’ariyninwanmi qallarín, hinaspa domingo kamachikuy manaraq chayamuchkaptin chunka virgenkunapa parábolan hunt’akusqanwanmi tukukun.

9/11 nisqapi rikch’ariyqa waqyasqanmi qhipa mirayman, huñusqa llaqtaman, chay pacto llaqtapa apostasiapi kashaqkunaman. Chay rikch’ariyqa, domingo kamachiy manaraq hamuptin, ñawpaq pacto llaqtapa punkunta wichq’an. Qallariyninpas tukukuyninpas kikillan kanku, hinaspa 2023 wataq julio killapi Apocalipsis chunka hukniyuqpa iskay testigonkuna rikch’arichisqa karqanku 2020 wataq julio 18 p’unchaw willakusqapa hatarikuyninman. Chawpi rikch’ariyqa hatarikuywanmi rikuchisqa, chaymi 9/11-ta reqsichin hebreo simi alfabetopa ñawpaq qillqanta hina, 2020 wataq julio 18 p’unchawta chunka kimsayuq qillqanta hina, hinaspa domingo kamachiyta iskay chunka iskayniyuq, qhipa qillqanta hina. Iskay chunka iskayniyuq qillqaqa divinidadwan runakaypa huñunakuyninta rikuchin, chaymi chay kimsa rikch’ariykunamanta qhipa kaqpi tukupasqa kan.

Señorqa “samayta qowachin ch’aki tullukunaman” 9/11 p’unchawpi, imaynachus Pay qallariyninpi Pentecostal pacha kasqanpi disipulokunaman Espíritu Santota samaykachirqan hina. Ascensiónnin qhepapi disipulokuna rikuchinku qellqakusqakunata, paykuna Espíritu Santota chaskirqanku, chaymantataq profético Simiq yuyayninta kicharirqan “línea sobre línea” nisqa metodologíawan. Espíritu Santo chaskiyqa mikhunata mikhuspa karqan, espiritualmente mikhuymantaq munan Jesuspa aychanta mikhunaykita, yawarninta upyanaykita, paymi Simiqa.

Coré, Datán y Abiramwan huñunakusqa rebeldekunan rikuchinku (hinallataq Adventismopa pushaqninkuna 1888 watapi rikuchisqankuta) chay clase runakunata, paykuna chay qhatatayta apamunku trompetapa willakuyninta sayachispa, Diospa llaqtanpa huchankunata reqsichiq willakuynin contraqpi sayarispa; chaymantapas ñawpaq ñankunaman kutiyta waqyarispa, Leviticus iskay chunka suqta-niyuqpi “qanchis kuti” nisqapi rikuchisqa cimientopi cheqaq yachachiykunaman kutiyta mañakuspa. Trompetaqa iskayninta waqyan: kawsariy musuqchasqata hinaspa reformaciontapas. Millerpa profetico joyankunamanta ñawpaq kaq, hinallataq Adventismomanta ñawpaqta rechazakusqa kaqpas, Millerita kuyuyqa qallariyninta hinaspa tukukuyninta rikuchin. Milleritakuna willasqan ñawpaq angelpa willakuyninpa qallariyninwan tukukuyninwanqa Moisespa “qanchis kuti” nisqanwan señalasqa kanku. Qallariypi chaskisqa karqan, tukukuypitaq rechazakusqa karqan. Chay rechazakuymanta rikuspa, Ezequielqa Adventismota wañusqa ch’aki tullukunapa wayq’uta hina rikuchin. 1863 watamanta Estados Unidospi domingo ley kama pachaqqa, Isaías iskay chunka iskayniyuqman hina, visionpa wayq’unmi; ichaqa Ezequielman hinaqa wañusqa ch’aki tullukunapa wayq’unmi. Chay iskaynin profetico wayq’ukunan Joelpa Josafat wayq’unwan tupanku, chaytaq Joelqa hinallataq decisiónpa wayq’un nispa reqsichin.

Kay yuyaykunata churarispa, tapuy atinqa: imaynataq 9/11-pi Joelpa libroqa Pedro Pentecostéspi riqsichisqan willakuy tukurqan? Qatiq qillqakunapi kay yuyaykunata sut’inchayta kallparisunchik.

“(Qillqasqa 5 ñiqin noviembre killapi, 1892 watapi, Adelaide llaqtamanta, Sur Australia suyupi, ‘Munay sobrino nisqayman chaymanta sobrina nisqaymanpas, Frank wan Hattie [Belden].’)”

“Espíritu Santo nisqawan k’anchasqa kanki chayqa, Minneapolispi llaqa chay mana allin kayta imaynatachus kasqanta qhawanki, Dios imaynatachus chayta qhawana hina. Kay pachapi kutimanta mana hayk’aqpas qanta rikusaqchu chayqa, sut’ita yachay: mana ima huchayuy kaptikiyki, qanmi ñoqaman apamurqanki llakiyta, ñak’ariyta, sonqoyta lasayta; chaykunataqa pampachaykiñam. Ichaqa alma yki rayku, qanta wañuqpa rayku, munani pantasqaykikunata rikuqtiyki hinaspa willakuyta. Cheqaqmi hukllawasqanki Diospa Espiritunta hark’aqkunawan. Señorqa Hermanos Jones hinaspa Waggoner nisqakunawan llamk’asqanta rikuchiq llaqa prueba nisqaykitaqa kapurqasunkim; ichaqa mana chaskirqankichu chay k’anchayta. Hinaspa sonqoykikunapi uywasqa llakikuna qhipaman, cheqaq kaypa contra rimarisqa simikuna qhipaman, mana waqaychasqachu kankichik huchayuy kasqaykita willakunaykipaq, chay qhari runakuna Diosmanta huk mensajeta apamusqankuta reqsinaykipaq, hinaspa mensajetapas mensajerokunatapas pisillapi qhawarisqaykita willakunaykipaq.”

“Manam ñawpaqpas manam rikurqanichu ñuqanchik runakuna ukhupi chay hina sinchi kikinkunallapi kusikuyta, nitaq munayta mana kasqanta chaskiyta hinaspa reqsiyta k’anchayta, imaynachus Minneapolispi rikuchikurqan. Qawachisqa kani mana hukllapas chay huñusqa runakunamanta, pichkuna waqaycharqanku chay huñunakuypi rikuchisqa espíritu-ta, kutimunmanchu sut’i k’anchayniyuqta riqsinankupaq hanaqpachamanta paykunaman apachisqa cheqaq kaypa ancha chaninniyuy kasqanta, mana ñawpaqta hatun tukukuyninkuta pampa urayman churanku chaymanta hinaspa willakunku mana Diospa Espiritunwan kuyuchisqa kasqankuta, aswanpas yuyayninkupas sonqonkupas hunt’asqa kasqanta ñak’a reqsiywan. Señorqa munarqan qayllaykuyta paykunaman, bendeciyta paykunata hinaspa hampiyta kutirikuyninkumanta; ichaqa manam uyariyta munarqankuchu. Paykunaqa chayllataq espíritu-wan kuyuchisqa karqanku mayqenchus Koré, Datán, hinaspa Abiramta kallpacharqan. Chay Israelmanta runakunaqa churakusqa karqanku llapan pruebakunata hark’ayta, mayqenchus pantasqa kasqankuta rikuchinman karqan; hinaspataq purirqanku, purirqankupuni chay mana allin sonqoyuy puriyninkupi, chayrayku achka runakuna aysasqa karqanku paykunawan hukllawakunankupaq.”

“¿Pitaq kaykuna karqaku? Manan kallpannaqkunata, manan mana yachaqkunata, manan mana k’anchasqa runakunaqa. Chay hatarikuypiq iskay pachak pichqa chunka kurakakuna kanku ayllupi reqsisqa, sutichasqa qhari runakuna. Imataq paykunapa testimoniun karqa? ‘Llaqa tantanakuyqa ch’uya kanku, sapa hukninpas, Señorpas paykunawan kachkan: chayqa, imaraykutaq qankunaqa Señorpa tantanakuynin patapi kikiykichista oqarinkichik?’ [Números 16:3]. Korahwan kуска puriqninkuna Diospa taripaynin ukhupi chinkariptinku, paykunaqa engañasqan llaqtakunaqa manan Señorpa makinta rikurqakuchu kay milagropi. Llaqa tantanakuyqa qaya p’unchay tutamanta Moisesa Aarontawan tumpaqqarqa: ‘Qankunaqa Señorpa llaqtanta wañuchirqankichik’ [verso 41], hinaspan onqoy wañuy tantanakuy patapi karqa, chunka tawa waranqa kurak pasaq runakunam chinkarqaku.”

“Minneapolis llaqtamanta ripuyta munasqaypi, Señorpa angelnin ñawpaqniypi sayarispa niwarqan: ‘Ama chayhinachu; Diosqa kay chiqapi rurayniyuqmi qanpaq. Runakunaqa Koré, Datán, hinaspa Abirampa hatarikuyninta yapamanta rurashanku. Qantaqa churayki allin chiqaykipi, mayqenkunachus mana k’anchaypi kashanku mana reqsinqakuchu; paykunaqa mana uyariyqachu testimoniotaykita; ichaqa noqaqa qanwanmi kashaq; graciay hinaspa atiniywanmi sayachisqayki. Mana qantachu pisipayashanku, aswanpas kachamusqay mensajerokunata hinaspa llaqtayman kachamusqay mensajeta. Señorpa simintaqa contemptowan qhawarqanku. Satanásqa ñawinkuta qhaparichisqa hinaspa yuyayninkuta waqlliyachisqa; hinaspa sapa alma kay huchankumanta mana arrepentekuptinqa, kay mana santifikasqa sapallamanta sayariy, Espíritu de Diosman insultota rurashaq, tutapi purinqaku. Candelabrotaqa llaqtanmantam hurqusqaq, mana arrepentekuspa hinaspa kutirikuspa hampiykusqaypaq. Espiritual qhawayninkuta pantachirqanku. Mana munarqankuchu Dios Espirituyninta hinaspa atiniynta rikuchinanpaq; imaraykuchus simiyman burlakuy hinaspa millaychay espirituyuq kanku. Sasa kay, yanqa pukllay, asikuy, hinaspa kusionqa rimayqa sapa punchawmi rurakun. Sonqonkutaqa manam churaykuchu maskhawanaykipaq. Kikin paqarichisqanku chisichisqankupi purishanku, hinaspa mana arrepentekuptinku llakiyllapim puñunqaku. Chayhinatan Señor nin: Rurana puestoykipi sayay; noqaqa qanwanmi kani, manataqmi saquesqaykichu nitaq wikch’usqaykichu.’ Kay simikuna Diosmantan kanku, manataqmi mana kasukuyta atirqanichu.”

“K’anchayqa Battle Creek llaqtapiqa sut’i, lliphipiq rayo-kunawanmi achikyaq karqa; ichaqa, Minneapolispi tantakuypi ima chiqanta ruraqkunamanta, pichan k’anchayman hamuspa chaskirqan Señor Diospa hanan pacha-manta paykunaman kachamusqan cheqaq-kaypa qhapaq quri qhapaq kayninkunata? Pikunataq pusariqwan, Jesucristo wan, puriyinmanta mana qhipaykuspa qatiqkuna karqan? Pikunataq hunt’asqa willakuyta rurarku pantasqa kallpachakuyninkumanta, ñawsa kayninkumanta, envidiaykankumanta hinaspa mana allin yuyaychakuykankumanta, cheqaq-kayta sayariywan awqanakuykankumanta? Mana hukllapas; hinaspa achka unay k’anchayta riqsispa mana willakusqankurayku, chay k’anchayqa paykunata ancha qhipaman saqirparqa; mana wiñarkuchu qhuyapaypi, ni Señorniyku Cristo Jesuspa riqsisqanpi. Paykunaqa mana chaskirqankuchu chay munasqa qhuyapayta, mayqintachus chaskiyta atinkuman karqa, hinaspa mayqinchus religioso kawsaypi sinchi qharikuna kananpaq paykunata rurayta atinman karqa.”

“Minneapolis llaqtapi hap’iskanku rikch’akuq mana atipay atichiy hina karqa, chaymi hatunmanta paykunata wichqarqa iskayrayakuqkunawan, tapukuqkunawan, cheqaq kayta hich’akuqkunawan, Diospa atininmanta qochakuqkunawan kуска. Huk sasachakuy yapamanta chayamuspaqa, pisi pisi rikuchisqa qillqaykunamanta qillqaykama unayta sayarirqanku chaykuna, hukmanta kutin suyaychasqa kasqankuta rikuspa pruebaman churaska kanqaku, maypichus sut’i hinata pantarqanku chay puntokunapi; chaymi sasa kanqa Diosmanta hamuqta chaskiy, hinaspa tutayaypa kallpankunamanta hamuqta mana chaskiy. Chayrayku, paykunaq sapaqmana allin ñanqa kay hinam: humillaciónpi puriy, chakinkupaq chiqanta ñankunata ruray, mana hinaqa such’uqkuna ñanmanta llusichisqa kanman. Anchatam ima kasqanmanta chiqaqta rikuchin pikhuwan kуска purisqanchik, Dioswan puriq runakunawanchu, paypi ññiq hinaspa payman atinikukuq runakunawanchu, utaq kikinkupa yuyasqa yachayninta qatiq runakunawanchu, kikinkupa hap’ichisqa ninak’anchakunapi puriq runakunawanchu.”

Cheqaqtiempopas, allin yuyaywan rurasqa llamk'aypas, cheqaq kaypa contra llamk'aqkunapa kallpanta chinkachinapaq munasqanqa manchay hatun chinkasqa karqan; imaraykuchus ñuqanchikqa achka watakuna ñawpaqman puriyta atisunchik karqan espiritu yachaypi; hinallataq achka, achka almaskunapas iglesiaman yapasqa kayman karqan, Sichus chaykuna, pichus k'anchaypi purinankupaq karqan, Señorta reqsinankupaq qatipaq rispa purisqankuman karqan, chaynapi reqsinankupaq, paypa llusqisqanqa tutamanta paqarinapaq hina wakichisqa kasqanta. Ichaqa, may achka llamk'ayta iglesiapi kikinpi gastayta tiyan chay llamk'aqkunapa kallpanta chinkachinapaq, paykunaga granit rumimanta pirqa hinam sayarqanku Diospa llaqtanman kachamusqan cheqaq kaypa contra, chayqa kay pachaqa wakin hina tutayaypi saqisqa kachkan.

Diosqa munarqan qhawariqkuna hatarimunankupaq, hukllachasqa simikunawan sut'i, mana iskayrayasqa willakuyta apachinankupaq, waqrapa waqayninta chiqap sonidowan qochachinankupaq, llaqtapas llapallan ruranankupaq churakusqanman usqhaylla phinkirinankupaq, chay hatun llamk'aypi sapankanku ruwanan ruwasqanman ruranankupaq. Chaymantaq chay huk angelpa kallpasapa, sut'i, k'anchariynin, hanaq pachamanta uraykamuspa hatun atiyiniyoq kasqanrayku, kay pachata llapanman hatun k'anchayninwan hunt'achinman karqan. Watakuna qhepapiña kashanchik; hinaspa ñawsa kaypi sayaspa hark'arqanku Diospa munasqan kikin willakuy ñawpaqman riqsichisqa kananpaq, Minneapolis tantanakuy mantam llusqinan karqan nina rawray hinata, chaykunan Diospa ñawpaqninpi sonqonkuta pisiyman uraykuchinankupaq kasanku, rikunankupaq, entiendenankupaq ima hina llamk'ayqa hark'asqa karqan yuyayninkupa ñawsa kayninrayku, sonqonkupa sinchi rumi kayninrayku.

“Achka horaskunaga uchuy imakunamanta sasachakuyllapim ususqa karqan; quri oportunidadkunataqa usuchirqanku, hanaq pacha chaskikunataq llakisqa, suyasqankumanta mana allin kaspas qhiparisqanmanta. Santo Espíritu—ancha pisi apreciasqa karqan chaypa chanin kayninpas, hinallataq sapa alma chaskinanpaq kasqanmanta necesitayninpas. Pichqankuna hanaq pacha qosqanta chaskiqkunaga, Diospaq maqanakuy ruranankupaq, chiqap kaypa armaduranwan p'achallisqa llusqinqaku. Paykunaga yupaychankaku Señorpa pusasqankunata, hinaspataq hunt'asqa kankaku Payman agradecimientowan kachkayninrayku. Ichaqa ancha, ancha achka chequespi, hinaspataq ancha, ancha achka kutipi, cheqaqtapuni nisqaqa atikunman, imaynachus Cristopa p'unchayninpi Diospa llaqtan nispa rimakuqkunamanta nisqa karqan hinata, mana achka hatun rurasqakuna rurayta atisqa karqan, mana creenankurayku. Achkakuna, tutayaypa watasqan fierro cadenakunapi watasqa kashaqkuna, yupaychasqa kanku, Dios paykunata llamk'achisqanrayku; paykunapa mana creenankutaq iskayrayayta hinaspa chiknakuypa llank'anata sayarichirqan cheqaq kay willakuypa contranpi, chayta hanaq pacha angelkuna runa instrumentokunawan willayta maskhasharqanku—iñiywan justificasqa kay, Cristopa chiqap kaynin.” The 1888 Materials, 1066–1070.